

**PILISI
PARKERDŐ ZRT**
PARKERDŐ AZ EMBERÉRT

Budaörs Város Önkormányzata

Wittinghoff Tamás úr
polgármester részére

Budaörs
Szabadság út 134.
2040

Visegrád, 2023. február 2.
Iktatószám: ERDT/13-4 /2023.
Ügyintéző: Szabó Csilla

Tárgy: Erdőgazdálkodási munkák

Melléklet:
1.sz melléklet Átfogó ismertetés
2.sz melléklet Erdőrésztetési lista

Tisztelt Polgármester Úr!

Engedje meg, hogy az elmúlt években már megszokott, az évi tervezett erdőgazdálkodási tevékenységünkről készített tájékoztatónk mellett figyelmébe ajánljam a következő, a Pilisi Parkerdő szakmai munkájáról tudósító, emellett a települések és önkormányzatok számára hasznos információkat. Bízom abban, hogy az Ön településével is gyümölcsöző, új együttműködések tudunk kialakítani!

• **Partnerségben az önkormányzatokkal a természeti értékek megóvása és az emberek életminőségének javítása érdekében**

A Pilisi Parkerdő Zrt. a Főváros és agglomerációja zöld infrastruktúrájának legjelentősebb elemét, több mint 60 ezer hektár erdőt kezel, a természeti értékek megóvásának és a társadalmi igények kielégítésének elkötelezettségével.

A feladatunk ellátása során számos kiemelt együttműködő partnerrel dolgozunk közösen: legfontosabb partnereink közé tartoznak a területünkön található települések önkormányzatai. Az elmúlt években számos turisztikai, természet- vagy klímavédelmi projektet indítottunk el és valósítottunk meg önkormányzati partnereinkkel, amelyek minden esetben elsősorban a településen élők életminőségét, a települések természeti környezetét fejlesztik, így elmondható, hogy közös munkánk a települések számára nyújt jelentős hozzáadott értéket.

Minden egyéb, az Ön településének területén és környezetében elképzelt zöld fejlesztés szakmai előkészítésével, tervezésével és megvalósításával kapcsolatban kérem, gondoljon kompetens és hatékony szakmai együttműködő partnerként a Pilisi Parkerdőre.

• **A Pilisi Parkerdő gyarapítja a rá bízott erdőket**

2022-ben az erdőszerkezet-átalakítások, erdőfelújítások és erdőtelepítések során összesen több mint **930 ezer csemetét ültetettünk** (ezek többsége kocsányos és kocsánytalan tölgy, illetve cser, valamint elegyfajok – zömmel juhar, kőris és vadgyümölcsök), továbbá **21 tonna makkot (tölgy és cser)** – is elvetettünk. Az erdők fenntarthatóságának biztosításához azonban nemcsak az ültetésekre, de a folyamatos ápolásokra is figyelmet kell fordítani: **közel 2600 hektáron hajtott végre ilyen jellegű munkálatokat** a Parkerdő az általa kezelt erdőkben. A Pilisi Parkerdő Erdészetei 2022-ben összesen kétszáznegyven hektáron végeztek az idős erdők megújítása érdekében csemeteültetést vagy makkvetést. A Pilisi Parkerdő ezen túl 2022-ben

a saját területén húsz hektárral növelte a hazai erdők területét (erdőtelepítés). Ezt egészítették ki az idegen területen, megbízások alapján végzett erdőtelepítések és fásítások, melyek során a társaság több mint 1,1 millió csemetét helyezett ki. **A Pilisi Parkerdő által kezelt erdők fakészlete 2022-ben is közel kétszázhatvanezer köbméterrel gyarapodott.** Az éves fakitermelés ennek a növekménynek idén sem érte el a háromnegyedét, mintegy száznyolcvanezer köbméter körül mozgott. A Pilisi Parkerdő speciális helyzetét jól mutatja, hogy az általa kezelt hatvanezer hektárnyi erdőterületen országos viszonylatban is magas, közel húsz százalék a faanyagtermelést nem szolgáló erdők aránya.

- **Az ország- és településfásítás egyik szakmai partnere a Pilisi Parkerdő**

Klímavédelmi és természeti értéknövelési célokat szolgálva idén is folytatódik az Országfásítási Program, amelynek megvalósításában a Pilisi Parkerdő az önkormányzatok és civil szervezetek egyik hatékony szakmai együttműködő partnere. Csak a tavalyi őszi időszakban 16 településen segédkeztek kollégáink a faültetéseken.

- **A „fakitermelés” a természeti értékek és a magyar erdők jóléte iránt elkötelezett, fenntartható módszerekkel végzett erdőgazdálkodási tevékenység része**

A fakitermelés erdeink minőségének fenntartásához és javításához szükségszerűen elvégzendő feladat. Ez a tény legnagyobb sajnálatunkra ma sem világos és egyértelmű az emberekben, akik a megfelelő információk hiányában a fakitermelés látványára és a vele járó folyamatokra negatív érzelmekkel reagálnak.

Ez egy időben hosszan elhúzódó tevékenység, hiszen a szakmai szempontból kivágásra jelölt fák ledöntése, tőtől való elválasztása csak az első lépcső ebben a folyamatban. Ezt követően a ledöntött törzsek és a koronarész feldolgozása következik, majd meg kell szervezni a feldolgozott faanyag elszállítását. Sok esetben elsőként az érintett erdőrészlet szélén lehetséges csak a deponálás, és csak egy jóval későbbi időpontban adódik lehetőség a faanyag „erdőből” történő tényleges elszállítására. E faanyagmozgatási és szállítási munkák idejét, időtartamát nagymértékben befolyásolják az időjárás tényezők alakította talajállapotok. Ennek is köszönhető, hogy az egész munkafolyamat időben elhúzódik. A terület végleges rendezésekor a szakmai beavatkozások után megfelelő, rendezett erdőképet kapunk, ez azonban több hónapot, illetve akár fél évet is igénybe vehet.

A munkák során elkerülhetetlen, hogy a faanyag elszállításakor igénybe vett utakon – melyek jellemzően az erdőgazdálkodás céljára létesültek – sáros nyomok keletkezzenek. Az úthibák kijavítására a fakitermelés valamennyi említett munkafázisának befejezése után kerülhet csak sor, amikor további szállítás már nem várható, és az időjárás is megfelelő, így kellőképpen száraz útviszonyok állnak rendelkezésre. Jellemzően a tavaszi, nyári időszak alkalmas az útkarbantartási munkák végzésére, ilyenkor kerül sor gréderezésre, kátyúzásra, murva és zúzottkő felhasználásával, illetve egyéb felületkarbantartási munkákra.

Mindezek ismeretében, kérjük a tisztelt erdőlátogatók, kirándulók, turisták, helyi lakosok megértését és türelmét azon erdőterületeken és környezetében, ahol társaságunk éves fakitermelési munkáit folytatja, kiemelten a környező utakat, közelítő ösvényeket érintően.

- **Az illegális hulladék továbbra is a problémalista élén**

Napjaink továbbra is aktuális problémája a lakott terület közvetlen közelében, az erdőben illegálisan elhelyezett hulladék. Az egyre növekvő mennyiségben jelentkező, alapvetően lakossági forrásból kikerülő, több mint 10 000 m³-nyi szemét eltakarítását a Pilisi Parkerdő

saját forrásból végzi, amelynek költsége évről-évre növekvő tendenciát mutat, több mint 100 millió Ft-os nagyságrendben.

Terveink arra irányulnak, hogy a jelenleginél tudatosabb közösségi magatartás személtmentesebb erdőket eredményezzen. A „Tisztítsuk meg az országot” program keretében az állami erdőgazdaságok hosszabb távon a megelőzésre helyezik a hangsúlyt, ezért a Pilisi Parkerdő területén sorompókat és kamerákat **helyeztünk ki, hogy megakadályozzuk a hulladék újbóli lerakását az erdőkben.**

- **Közös problémánk: az „örök” zöldhulladék**

A kertes házaknál keletkező zöldhulladékot sajnos még ma is sokan erdőterületeken helyezik el, mert azt gondolják, hogy a természetben lebomló anyagoknak az erdőkbe, mezőkre, utak szélére történő kidobása nem természetkárosítás.

Ez tévedés!

A zöldhulladék illegális elhelyezése éppúgy szabálytalan és büntetendő, mint a kommunális vagy más hulladék lerakása, mert:

- A fenyőfélék – főleg elszáradt állapotban – fokozottan tűzveszélyesek, illegális lerakásuk aszályos, forró időszakban könnyen belterületi vagy erdőtüzek okozója lehet.
- A nagy mennyiségben, egyben lerakott zöldhulladék ugyancsak fokozott tűzveszélyt jelent, mert a végbemenő lebomlási folyamatok öngyulladáshoz vezethetnek, veszélyeztetve így a környező erdőket.
- Jelentős természetvédelmi kockázatot is jelent ez a tevékenység, mivel elősegíti az inváziós növényfajok, így például a bálványfa, továbbá a parlagfű és a japán keserűfű terjedését. A kertekből kikerülve, ezek az agresszív, idegenhonos fajok a főváros környékén még meglévő őshonos védett erdők rovására terjeszkednek, visszaszorításuk nagy erőfeszítéseket igényel.
- **Az erdők szélén lerakott zöldhulladék-kupacok melegágyai a vaddisznók belterületi megtelepedésének, ami számos problémát okoz a lakosság és az önkormányzatok számára.**

- **A belterületi vaddisznók problémája**

Számos bejelentést kapunk a belterületekre, kertekbe bejáró és ott problémákat okozó vaddisznókról. Ez a jelenség olyan erdőkkel határos területeken fordul elő leggyakrabban, ahol az elmúlt évtizedekhez képest sok a felhagyott kert, illetve telek (pl. korábbi vagy jelenlegi üdülőövezet stb.), járatlan bozótosok alakulnak ki, a kerítések elhanyagoltak, vagy nem megfelelőek.

Fontos tudni azt, hogy a belterület nem része a vadászterületnek. Kutatások és források megállapították, hogy részben ezen okok, továbbá az előző pontokban említett hulladékproblémák miatt is a belterületek egyre vonzóbb környezetet jelentenek a vadállatok számára is.

A témával kapcsolatosan honlapunkon részletes tájékoztató található az alábbi elérhetőségen:

<https://parkerdo.hu/parkerdo/tudnivalok/vaddisznogyk/>

Fontos tudnunk, hogy Magyarországon 2018. tavaszán jelent meg a sertésállományra fokozott veszély jelentő Afrikai sertéspestis (ASP) vírus, mely a hazai vaddisznó populációt is érinti. A fertőzés terjedésének megakadályozása kiemelt állategészségügyi kérdés, mely a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal hatáskörébe tartozik. Az ASP-vel kapcsolatos tudnivalókról a NÉBIH honlapján lehet tájékozódni:

<https://portal.nebih.gov.hu/afrikai-sertespestis>

Ha valaki elhullott vaddisznó tetemet talál, akkor a +36-80-263-244 ingyenesen hívható zöld számon tudja értesíteni a NÉBIH szakembereit.

- **Rókák előfordulása lakott területeken**

Lakott területen belül előfordulhat, hogy rókával találkozunk. Ebben az esetben a helyileg illetékes állategészségügyi hatóságon, illetve a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal +36 80 263 244 **ingyenesen hívható zöld telefonszámán keresztül teheti meg a lakosság a bejelentést.**

Kérjük, hogy ezekben a nagy fontosságú kérdésekben segítsék munkánkat azzal, hogy a rendelkezésükre álló eszközökkel a településen élő lakosságot mind szélesebb körben tájékoztatják!

Az esetlegesen szükségessé váló kapcsolatfelvétel érdekében - az Önök településéhez legközelebb lévő Erdészet elérhetőségét megtalálja és egyéb hasznos információkat is megtudhat a Pilisi Parkerdő Zrt. hivatalos honlapján.

[http:// www.parkerdo.hu](http://www.parkerdo.hu)

A Pilisi Parkerdő erdőgazdálkodási tevékenységéről összeállított átfogó ismertetőt jelen levél **1. sz. melléklete** tartalmazza, míg a 2023. évben az Önök településének környezetében tervezett munkák ismertetése a **2. sz. melléklet** részét képezi.

Az erdőrészszelek beazonosításához, elhelyezkedéséhez a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Erdészeti Igazgatóság) honlapja nyújt segítséget, ahol az egyes erdőrészszelek – községhatár, tag, részszelek – azonosítójának megadása után a kért térképrészszelek megtekinthető.

<https://erdoterkep.nebih.gov.hu>

Gazdálkodásunk alapját a miniszteri erdőterv rendelet alapján – a természetvédelem alatt álló területeken a természetvédelem igényeinek figyelembevételével – az erdészeti hatóság által készített és jóváhagyott, tíz évre vonatkozó erdőterv képezi.

Az erdőgazdálkodást a 2009. évi XXXVII. tv. az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szabályozza. Valamennyi tevékenységünket a hatályos jogszabályoknak megfelelően tervezzük, illetve hajtjuk végre az erdészeti-, védett területen a természetvédelmi hatóság ellenőrzése mellett.

Együttműködésüket előre is megköszönve, tisztelettel:

Reinitz Gábor
vezérigazgató

Pilisi Parkerdő Zrt.
2025 Visegrád, Mátyás király u. 6.
OTP Bank Nyrt. 11742087-20061911
Adószám: 10901816-2-13
Cégjegyzékszám: 13-10-040224
1.

1. sz. melléklet:

A Pilisi Parkerdő Zrt. erdőgazdálkodási tevékenységének átfogó ismertetése

ERDŐFELÚJÍTÁS

Az erdőtörvény – valamint az egyes erdőrészekre vonatkozó erdőterv – szerinti erdőfelújítás történhet mesterséges vagy természetes úton. Mesterséges erdőfelújítás esetén a szaporítóanyagot (mag, csemete) mesterségesen vetjük, ültetjük el a területen, ez általában fafajcsere esetén - nem őshonos faállományok kitermelését követően történik meg.

A mesterséges **erdősítések** elvégzése során a kitermelt (vagy kipusztult) faállomány helyén magvetéssel, csemete- vagy dugványültetéssel gondoskodunk a faállomány újbóli létrehozásáról. Erdősíthetünk a tavaszi (március-április), illetve az őszi (szeptember-november) erdősítési időszakban, kézi eszközök, elsősorban speciális erdészeti ékásó segítségével, valamint ültetőgépek alkalmazásával is.

A természetes felújítás két módon történhet, mindkét esetben a területen lévő faállomány utódai alkotják az új erdőt. Magról történő természetes felújítás esetén az idős faállomány magjaiból fejlődő csemete növekedését biztosítjuk, akácok esetében a gyökerek megszagatásával gyökérsarjra újítjuk fel az erdőt, majd biztosítjuk a fiatal erdő növekedésének feltételeit. A Parkerdő erdőállományainak döntő hányada őshonos fajokból álló természetszerű erdő, amely a természetes felújításra alkalmas. Gazdálkodásunk alapelve ezért a természetes felújítás lehetőségeinek maximális kihasználásán alapuló természetszerű erdőgazdálkodás.

A Pilisi Parkerdő Zrt. területén – a faállomány viszonyoknak köszönhetően – az erdőfelújítások 70 %-a magról történő természetes felújítás útján történik.

A szakszerű erdősítés előfeltétele a kellően előkészített terület. Megfelelő **talajelőkészítés** esetén az ültetett szaporítóanyag megmaradási esélye nagyobb, hiszen a tápanyagellátás és vízháztartás feltételei jóval kedvezőbben alakulnak. Talajelőkészítéskor pásztákat, padkát vagy ültetőgödört készítünk a talajfelszín részleges megbontásával, elsősorban kézi eszközökkel. Esetenként azonban teljes talajelőkészítésre is sor kerül – ekkor a tuskók is eltávolításra kerülnek a vágásterületről, ezt gépi mélyforgatás, tárcsázás követi. Speciális talajelőkészítési tevékenység még az idős állományok alatt elvégzett bozótirtás, mely során a természetes úton, magról kelt csemeték akadályozó fa- és cserjefajokat távolítjuk el a területről.

Mind az ültetett csemetéknek, mind a természetes újulatból származó fiatal fák számára szükségük van arra, hogy megfelelő fejlődésük érdekében ún. **ápolási** munkákat végezzünk. A művelet során a főfajok minőségi válogatása alapelv kell, hogy legyen. Ez alatt a minőségi törzsnevelést hátráltató kevésbé előnyös alakú faegyedek eltávolítása értendő, az erdőnek már ebben a fiatalkori szakaszában is.

Az ápolások során a gyomkonkurencia, a kúszónövények (szeder, iszalag) és a fás szárú elegyfajok, cserjék visszaszorítása a fő cél, annak érdekében, hogy az erdősítés fő fáját

fejlődésében, növekedésében segítsük. A munkák adott esetben – elsősorban az időjárás függvényében – akár kétszer is elvégzendők.

A folyamatban lévő erdősítések ápolása lehet kapálás, sarlózás, kaszálás, sarjleverés és gépekkel történő ápolás egyaránt.

Az erdősítés fejlődése során meghatározott idő, fafajtól, termőhelyi adottságoktól függően 3-10 év múlva eléri azt a műszaki állapotot, amikor ún. befejezett erdősítéssé válik, azaz „kész” erdő lesz belőle. Magassága ebben a korban legalább 1,5 m, és a talajfelszín kellő borítása, árnyalása is biztosított a fácskák megfelelő egyedszáma révén. A fiatalos viszont még ekkor is – igaz, visszafogottabb mértékű – ápolásra szorul, mely során biztosítani kell a főfafajok folyamatos előnyét a kísérő fafajokhoz képest. Ezt a munkaműveletet **befejezett erdősítések ápolása** névvel illetjük.

Az összefoglaló néven erdőművelési feladatoknak nevezett munkák – szorosan kapcsolódnak az elvégzett és tervezett fakitermelési feladatokhoz.

FAKITERMELÉS

Az erdők felújítása történhet fokozatos felújítógátás vagy szálalógátás, illetve tarvágás után. **Fokozatos felújító, szálalógátás** esetén az idős állomány kitermelése több ütemben, évekig is eltarthat. A területen először a faállomány **bontását** végezzük el, melynek célja, hogy a csírázó magból fejlődő új facsemetéket fokozatosan egyre nagyobb növénytérhez és fényhez juttassuk. Miután a csemeték elérték a megfelelő méretet, a **végvágással** eltávolítjuk a még lábon álló öreg faegyedeket, biztosítva ezzel a fiatal faegyedek további fejlődését. A felújítógátások különleges esete az ún. **szálaló vágás**, amikor az erdők természetes úton történő megújítása egy adott területen legalább három évtized alatt megy végbe.

A leggyakoribb erdőfelújítási módszer a természetes felújítást biztosító **fokozatos felújító vágás**. A felújító végvágás utáni kép ugyan bizonyos esetekben hasonlíthat a tarvágáshoz, alapvető különbség azonban, hogy végvágás után a területen már megtalálhatóak az eredeti állomány genetikai készletét hordozó fiatal facsemeték (újulat).

Az erdő megfelelő, egészséges fejlődése érdekében a növekedés során törzsszámcsoökkentő beavatkozásokra, ún. **tisztításokra, gyérítésekre** (nevelő vágásokra) van szükség. A gyérítésekkel az egészséges, életerős egyedek, értékes elegyfajok fejlődését segítjük azzal, hogy a megfelelő növekedésüket akadályozó faegyedeket eltávolítjuk.

Középkorú és idős erdőkben is sokféle szükségesek az ún. **egészségügyi termelések**. Az ilyen jellegű munkával érintett erdőrészekben kizárólag a korhadó, kiszáradt fákat távolítjuk el a szükséges mértékig. E munkák révén megakadályozhatjuk a kártevők terjedését, egyúttal csökkenthetjük a fák kidőlése által okozott esetleges károk, balesetek valószínűségét.

A **szálas** az egyes erdőrészekben ismétlődő, szálszerű, illetve csoportonkénti kitermelése oly módon, hogy az egész faállomány szerkezetében lényegi változás nem áll elő. A szálas során összekapcsolódik a kitermelés, a felújítás és a nevelés. Szálasat csak olyan erdőrészekben tervezünk, ahol a megfelelő feltételek rendelkezésre állnak (őshonos fajokból álló, elsősorban középkorban lévő, jó adottságú és minőségű erdők, kedvező terepviszonyok, megfelelő erdészeti feltártság stb.).

Tarvágást csak a mesterségesen vagy sarjról felújítható fajok (pl. akác) állományai esetében alkalmazunk, mert más módon a következő erdőgeneráció jó minősége nem biztosítható. Ekkor az idős faállomány egyetlen beavatkozással kerül az adott területen letermelésre, melyet jellemzően mesterséges erdősítés (magvetés vagy facsemete ültetés) követ, elsősorban abból a célból, hogy a hazai természetes őshonos erdőtársulásokat rekonstruáljuk, vagy esetleg a megváltozott termőhelynek megfelelő fajokot ültessünk. Védett, Natura 2000 területen az idős fák 5-10%-a egyáltalán nem kerül eltávolításra, kisebb facsoportok, sávok biztosítják a tájképi értékek megőrzését.

A fakitermelési munkák pontos ütemezése mindig az időjárás függvénye, elvégzésük január-március hónapok között és október-december hónapok közötti időszakban várható.

A fakitermelések után sem áll le a munka az erdőkben. A vegetációs vagy növekedési időszakban végzett erdősítési, erdőápolási munkák kevésbé látványosak, de az erdő élete, fejlődése szempontjából meghatározóak.

Hasonlóképpen kevésbé látványos a Parkerdő ún. **PARKFENNTARTÁSI-KÖZJÓLÉTI** tevékenysége, mely az egyes kirándulók, letelepedők, turistautak, szálláshelyek fenntartását, fejlesztését és egyéb, a turisztikával összefüggő feladatokat foglalja magában. A kirándulni, pihenni vágyók igen nagy számban keresik fel a környező erdőket, emiatt különösen fontos, hogy ezen igények is megfelelő szinten legyenek kielégítve. A Parkerdő parkfenntartási feladatait jelenleg szinte teljes egészében saját forrásból végzi el.

A letelepedők berendezései (padok, asztalok, táblák, egyéb építmények) rendszeres karbantartást igényelnek. Folyamatosan gondoskodunk a keletkezett hulladék elszállításáról, illetve a kapcsolódó turistautak, sétautak fenntartása és tisztítása is feladatunk. A szeméthyűjtés és az illegálisan kihelyezett hulladék elszállítása még mindig a legnagyobb ráfordítást jelenti társaságunknak, mely költség évről-évre növekvő tendenciát mutat 50-60 millió Ft-os nagyságrendben.

2. sz. melléklet:

2023. évben tervezett erdőgazdálkodási tevékenységek **Budaörs** közigazgatási határához tartozóan:

Tervezett fakitermelési munkák:

Fakitermelés módja	Helység	Tag	Részletjel
Törzskiválasztó gyérítés	Budaörs	2	A
Törzskiválasztó gyérítés	Budaörs	3	A
Törzskiválasztó gyérítés	Budaörs	4	A
Törzskiválasztó gyérítés	Budaörs	8	A
Törzskiválasztó gyérítés	Budaörs	7	A
Növedékfokozó gyérítés	Budaörs	16	D

Tervezett erdőművelési munkák:

Befejezett erdősítések ápolása	Erdősítés (csemeteültetés, makkvetés, dugvány stb.)	Folyamatban lévő erdősítések ápolása (kapálás, sarlózás, sarjleverés, kaszálás, gépi ápolás stb.)	Talajelőkészítés (bozótirtás, pásztázás, padkázás, gyökérszaggatás akácosban, mélyszántás, tárcsázás, gödörfúrás stb.)
hektár			
	0,65	4,55	

A település közigazgatási határában a Parkerdő a következő nagyobb letelepedőhelyeket, kiránduló központokat üzemelteti:

Csiki hegyek